

Hyvinvointilautakunta 18.09.2025 § 40
285/02.02.00/2025

Vuoden 2026 talousarviovalmistelussa tulee kiinnittää huomiota talousarvion strategiaan linjauksiin, jotka nousevat valmisteilla olevasta Vihti 2033-kuntastrategiatyöstä sekä toimenpiteisiin, joihin erityisesti tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessa kiinnittänyt huomiota nykyisen kuntastrategian toteutumisessa.

Kunnanhallitus on antanut talousarviolle laadintaohjeen ja kehyksen kokouksessaan **16.6.2025**. Kehys rajaa lautakuntien sekä kunnanhallituksen toimintamenojen enimmäismäärät ja toimintatuottojen vähimmäismäärät ulkoisesti. Kehykset ovat toimintakatteen osalta sitovat. Toimielimien tulee laatia kunnanhallituksen antaman kehyksen puitteissa, palvelukeskuksien johtajien johdolla, ehdotukset talousarvioksi ja käsitellä toimielimessä.

Talousarvion yhteydessä tulee laatia myös taloussuunnitelma vuosille 2027–2028, käyttötalousosan tekstit ja tunnusluvut (mm. yleisesittely, palvelutarve, nykyinen palvelujärjestelmä, palveluiden järjestämissuunnitelma), selvitys toimielimien investoinneista 2026–2030 ja niiden perustelut, merkittävimmät toiminnan ja talouden onnistumiseen kohdistuvat riskit ja hallintakeinot. Näiden lisäksi talousarviossa huomioidaan sisäiset tulot ja sisäiset menot. Henkilöstöpalvelut valmistelevat talousarvioon kunnan koko henkilöstöä koskevan osuuden palvelukeskuksilta saatavan tiedon pohjalta.

Valtuuston strategisia tavoitteita tukevat mitattavat toiminnalliset tavoitteisiin palataan osavuositarkastuksen yhteydessä tarkemmalla tasolla (teot, mittarit sekä lähtö- ja tavoitetasot, seurannan vastuhenkilöt/-tahot).

Palvelukeskuksien tulee käsitellä ja hyväksyä lautakunnissa ja antaa talousarvioehdotuksensa tiedoksi viimeistään 7. lokakuuta 2025. Ennen lautakuntien päätöksentekoa kunnanjohtaja, talousjohtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä tulosaluelpäälliköt käyvät vuoropuhelua valmisteilla olevasta lautakuntaehdotuksista.

Lautakuntien hyväksyttyä talousarvioehdotuksensa, talousarvioehdotukset kootaan yhdeksi talousarvioehdotukseksi, josta laaditaan kunnanjohtajan johdolla tasapainotettu budjetti. Kunnanhallitus käsittelee kunnanjohtajan talousarvioehdotusta 27.10 – 29.10.2025 ja tekee talousarviosta ehdotuksen valtuustolle, joka tekee asiasta päätöksen vuoden 2026 marraskuussa 10.11.2025.

Syksyn 2025 aikana työstetään taloudentasapainotusohjelmaa VIRTAA ja näistä kumpuavat tasapainotukset on huomioitava taloussuunnitelma

vuosilta. Tavoitteena on, että VIRT-ohjelma hyväksytään vuosittain talousarvion yhteydessä.

Vuoden 2026 talousarviokehys on palvelukeskusten esitysten jälkeen alijäämäinen. Raamissa on lähdetty tavoittelemaan nollatulosta yli- ja alijäämän osalta. Tämän takia talousarviokehukseen on tehty **tasapainotettu kehystavoite** lautakunnille. Tasapainotus on laskettu yhdistämällä kaksi tekijää: 80 % painoarvolla palvelukeskuksen omat raamiin esitetyt nettovaikutukset ja 20 % painoarvolla koko kunnan palvelukeskuksen toimintakulut.

HYVINVOINTILAUTAKUNTA, ulkoinen	TP2023	TP2024	MTA2025	KEHYS 2026	TASAPAINOTETTU KEHYS
Toimintatuotot	266 697	680 134	592 156	568 965	
Toimintakulut	-2 634 095	-3 204 755	-3 075 278	-3 219 085	-118 796
Toimintakate	-2 367 398	-2 524 621	-2 483 122	-2 650 120	-2 531 324

Yleisesti kuntatalouden tilanne on heikentynyt vuodesta 2024 lähtien. Tulojen ja menojen epätasapaino syvenee lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksiin tehtyjen leikkausten takia. Keväällä 2025 hyväksytty uusi kunta-alan palkkaratkaisu (1.5.2025–29.2.2028) nostaa sopimuskaudella yhteensä palkkoja 7,37 prosenttia.

Taloussuunnitelman vuodet 2027 ja 2028 ennakoidaan olevan myös haastavia. Toimielinten tulee talousarvioesityksissään ottaa kantaa koko taloussuunnittelukaudelle eli käyttötalouden osalta vuosille 2025–2027 ja investointien osalta vuosille 2025–2029.

Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuripalveluiden ja hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalueista. Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalueeseen kuuluvat kirjastopalveluiden, kulttuuripalveluiden ja museopalveluiden tehtäväalueet. Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalueeseen kuuluvat puolestaan nuorisopalveluiden, maahanmuuttopalveluiden ja hyvinvointipalveluiden tehtäväalueet. Kasvukunnassa hyvinvointilautakunnan toiminnoilla on merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin sekä vetovoiman tuottajana.

Hyvinvointilautakunnan alainen toimintakate talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen – 4079 145 €. Ulkoinen kehys on -2 531 324 € ja talousarvioesitys – 2 527 253 € alitus kehykseen nähden 4 071 €.

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän

kulttuuritoimijan Vihdissä ja kirjastotoiminta tukee laajasti kuntalaisten hyvinvointia.

Kirjastoautopalvelun jatkaminen vaatii investoinnin uuteen kirjastoautoon, nykyinen kirjastoauto on elinkaarensa loppupäässä. Tulevina vuosina kirjastopalvelujen toimintaan vaikuttaa suunniteltu pääkirjaston peruskorjaus, jonka ajaksi pääkirjasto tarvitsee väistötilan. Väistötilan ja toiminnan organisointi peruskorjauksen ajaksi vaatii mittavan suunnittelun. Peruskorjauksen aikataulutusta ei ole vielä päätetty.

Kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista. Vuonna 2026 kulttuuripalveluissa jatketaan panostamista kulttuurikeskus Kultsan toiminnan kehittämiseen sekä kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttamisen jatkamiseen. Kulttuurikasvatussuunnitelma tuo laadukkaat kulttuuri- ja taidekokemukset osaksi jokaisen vihtiläisen lapsen arkea. Laajamittaisen kunnan kulttuuritoiminnan, kulttuurikasvatussuunnitelman toimeenpanon ja kulttuurikeskuksen jatkuva kehittäminen vaativat henkilöstöresursseihin panostamista. Talousarviossa esitetään määräaikaisen kulttuuriassistentin tehtävän vakinaistamista ja nimikkeen muutosta kulttuurituottajaksi. Tämän kulttuurituottajan tehtäväkuva rakentuu kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttamiseen ja sen jatkuvan kehittämisen ympärille, sekä kunnan lasten- ja nuortenkulttuuritoiminnan edistämiseen ja tapahtumiin.

Ammatillisesti toimiva kunnallinen Vihdin museo on voittoa tavoittelematon ja kuuluu julkisen tuen (VOS) piiriin. Museon tehtävistä säädetään museoista annetusta laissa ja asetuksessa. Uudistuneen Vihdin museon tavoitteeksi asetettiin museo, joka toisi esiin vihtiläisyyden hyvälle maineelle rakentuvan potentiaalin ja loisi Vihdille vetovoimaisen erottautumistekijän. Museo toimii tiiviissä yhteistyössä kulttuurikentän, elinkeinoelämän, kansalaisjärjestöjen ja oppilaitosten kanssa. Museoiden taloudellisia vaikutuksia koskevan selvityksen mukaan julkiset investoinnit museoon palautuvat kunnan talouteen työllisyyden, kulutuksen ja verotuksen kautta. Vihdin museo tavoittelee määrätietoisesti käyttäjäkuntansa laajentamista ja uusia kohderyhmiä pyrkien näin heijastamaan ympäröivää moninaista ja moniäänistä yhteiskuntaa.

Vihdin nuorisopalvelujen tehtävänä on järjestää turvallista, osallistavaa ja laadukasta toimintaa Vihtiläisille nuorille. Toiminnan tulee olla helposti saavutettavaa ja mahdollisimman matalakynnyksistä. Nuorisopalveluiden toimintaa ohjaa lainsäädäntö, Vihdin kuntastrategia, laaja hyvinvointisuunnitelma sisältäen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, valtakunnallinen nuorisotyön ja –politiikan ohjelma sekä nuorten tarpeet. Vuonna 2026 nuorisopalvelut keskittyvät tukemaan lasten ja nuorten mielenterveyttä sekä kaventamaan hyvinvointieroja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten sekä muiden ikäryhmään kuuluvien välillä. Lapsia ja nuoria ohjataan ja tuetaan noudattamaan terveitä elintapoja. Koettu turvallisuus, osallisuus sekä mielen hyvinvointi ovat toiminnan läpileikkaavia teemoja.

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämistä jatketaan tukevoittamalla ja mallintamalla erityisnuorisotyön roolia osana kouluilla ja oppilaitoksissa tehtävää työtä.

Maahanmuuttopalvelujen toimintaa ohjaava laki kotoutumisen edistämisestä uudistui vuoden 2025 alussa. Uusi laki määrittää entistä laajemmin kunnan velvollisuuksia kotoutumistyössä. Uusi laki laajensi maahanmuuttopalveluiden asiakasryhmää ja edellyttää tehokkaampaa kotoutumisen edistämistä. Kunnan on mm. annettava maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa. Maahanmuuttopalvelujen tehtävänä on huolehtia kuntaan asettuneista maahanmuuttajista riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta. Asiakkaisiin kuuluu niin työperäiset maahanmuuttajat, ulkomaalaiset opiskelijat kuin kansainvälistä suojelua saavat henkilöt. Maahanmuuttopalvelut tarjoaa tukea, ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi viranomaisasioinnissa, asumis- ja koulutusjärjestelyissä, työllistymisen tukemisessa, terveydenhoito- ja sosiaalipalvelujen saavuttamisessa sekä lasten päivähoitoon, kouluun sekä harrastuksiin liittyvissä asioissa. Uusi laki laajensi maahanmuuttopalveluiden asiakasryhmää merkittävästi ja edellyttää tehokkaampaa kotoutumisen edistämistä. Vihtiin saapuu lokakuussa 2025 kiintiöpakolaisten ryhmä. Kyseisen ryhmän tukeminen, ohjaaminen ja neuvonta muodostavat maahanmuuttopalveluiden työn ytimen vuonna 2026.

Hyvinvointipalvelut koostuvat toimintoina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyöstä. Kunta vastaa kuntalain § 1 ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain § 6 mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Lainsäädäntö velvoittaa kuntia, hyvinvointialueita ja muita alueen toimijoita yhteistyöhön ja toistensa tukemiseen. Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaatio sekä yhdyspintatyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja muiden paikallisten, alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa kuuluvat myös hyvinvointipalvelujen tehtäviin. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikilla kunnan toimialoilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen parantaa kuntalaisten elämänlaatua, lisää työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua. Laaja-alaista yhteistyötä tulee koordinoita.

Vuoden 2025 aikana toteutettiin poikkihallinnollisessa yhteistyössä laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadinta. Vuoden 2026 osalta keskeisenä tehtävänä on vahvistaa laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman toimintaa ohjaavaa ja tavoitteistavaa roolia. Laajan hyvinvointisuunnitelman toimeenpano aloitetaan vuonna 2026.

Nuorten työpajan toiminta siirtyi Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksian toteutettavaksi 1.9.2025 alkaen. Nuorten työpajan yhteydessä työskenteli aikaisemmin työllistämisvastaava, jonka tehtävä sijoittui palkkatukityöllistettyjen, työkokeilussa olevien sekä nuorten työpajan

yhdyspinnoille. Tehtävän suorittamisen edellytykset kuitenkin poistuivat lakiuudistusten myötä. Tehtävälle esitetään tehtävän sisällön ja nimikkeen muutosta siten, että työllistämismvastaavan tehtävä muutetaan yhteisöasiantuntijan tehtäväksi. Yhteisöasiantuntijan tehtävän keskeisimmät sisällöt ovat järjestöyhteistyön koordinointi, Lapsiystävällinen kunta -kokonaisuus sekä viestintä.

Vihti on ollut mukana UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta kehittämismallissa syksystä 2021 lähtien. Mallin mukaista kehittämistyötä tehdään kaikilla kunnan toimialoilla. UNICEF myönsi Vihdille keväällä 2025 Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Samalla alkoi uusi kahden vuoden toimintakausi, jonka ensimmäisenä tehtävänä oli uuden toimintasuunnitelman laadinta. Toimintakauden päättyessä kahden vuoden päästä arvioidaan uudessa toimintasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista, jonka perusteella UNICEF joko uusii tai poistaa Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Lapsiystävällinen kunta -työ siis jatkuu. UNICEF edellyttää kunnalta mm. riittävällä työajalla resursoitua koordinaattoria ja poikkihallinnollista koordinaatioryhmää, pitkäjännitteistä lapsen oikeuksien edistämistä, lasten ja nuorten mukaan ottamista heitä koskevien asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon sekä mallin kehittämistyöhön ja sitoutumista kuntalaisille kohdennettuun viestintään. Työllistämismvastaavan tehtävän muuttaminen yhteisöasiantuntijan tehtäväksi varmistaa osaltaan riittävän koordinaation Lapsiystävällinen kunta -toiminnalle ja sen kehittämiselle.

Valmistelija Mari Haapanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 9357002
Sampo Anttila etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4479
Taneli Kolppanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 0440 421 149

Esittelijä Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus Hyvinvointilautakunta päättää

- 1) esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyvinvointilautakunnan alaisten tulosalueiden: Kirjasto- ja kulttuuritoimen tulosalueen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueen talousarvioesityksen 2026 ja taloussuunnitelmaesityksen 2027-2028 liitteen mukaisesti;
- 2) oikeuttaa tulosalueiden vastaavat viranhaltijat suorittamaan vähäisiä laskennallisia korjauksia sekä tekstiosan tarkastuksia tarvittavin osin; sekä
- 3) oikeuttaa viranhaltijat kokoamaan tulosaluetaoiset raportit toimialan yhteenvedoksi.

Päätös Hyvinvointilautakunta päätti

- 1) esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyvinvointilautakunnan alaisten tulosalueiden: Kirjasto- ja kulttuuritoimen tulosalueen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueen talousarvioesityksen 2026 ja taloussuunnitelmaesityksen 2027-2028 liitteen mukaisesti;
- 2) oikeuttaa tulosalueiden vastaavat viranhaltijat suorittamaan vähäisiä laskennallisia korjauksia sekä tekstiosan tarkastuksia tarvittavin osin; sekä
- 3) oikeuttaa viranhaltijat kokoamaan tulosaluetasoiset raportit toimialan yhteenvedoksi.

Tiedoksi

Kunnanhallitus